Број 45. У Новом Саду у среду 27. фебруара 1902 Година XXXVII.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и дана за празник.

Цена је за Аустро-Угарску: на један месец 2 кр. 40 пот. на четврт године 7 круна. За Црну Гору, Србију, Немачку, Румунију и за све остале стране земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од четвртка цена је: за пола године 8 круне, на целу годину 4 круне

Појединих бројева стају 10 потура.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање: „Рада“, деоничарског друштва за издавање српских књига и новина, у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

Рукописе не враћамо.

Појединих бројева стају 10 потура.

На прагу прелома.

Будимпешта, 25. фебруара.

Патријарх Георгије стиже данас и опет у Будимпешту. Ово његово често долажење овамо доказује, да није све у реду и није све онако, како би он желео.

Пред сазив сабора ово је без сумње последњи његов покушај. Још ће једном огледати што може.

Овострани Срби се не радују никад његову доласку. Јер су сви скоро од реда запазили неки „чудан случај,“ да кад год патријарх Георгије буде у Будимпешти, после тога се увек почињу ширити гласови, како наш народ нема политичке свести, како је заведен, како сабору још није време, а кад би га недај Боже и било, онда би га по свој прилици морали распустити већ трећи дан.

Но покушаји патријарха Георгија се не крећу данас више толико у правцу, да сабора не буде, јер он и сам увиђа, да с тим не може вечито успети. Он залаже сву своју снагу, да докаже влади и њеним круговима, како је потребно, да државна власт не ретерира пред српским сабором, него да остане при оном Банфијевом: „морате“, т. ј. „морате пре свега другог узети у претрес јединствени штатут“.

Ово је већ 1897. године био једини начин, да патријархови рачуни никако не дођу на дневни ред, ово му је и данас котва спасења. Јер он добро зна, да не овај, него никакав сабор не би могао пристати, да се у толикој мери одрече свога права, те и на то пристане, да му се одређује дневни ред.

Зна патријарх Георгије врло добро, да је идућем сабору много теже то учинити, но што беше сабору 1897. године. Јер од 1897. године све је већи низ година, како је саборском одбору истекао рок, све је већи низ година, како нема саборског прорачуна, све је већи низ година, како нису натпрегледани рачуни. И што то дуже буде трајало, тим ће све јача бивати потреба, да се пре свега посвршавају најпрешнији административни послови. Зна све то веома добро отац Георгије и за то он жели да заоштри сукоб између владе и народа, те да он остане у сваком погледу на миру. А ван тога ће после моћи рећи: — Казао сам ја и говорио, да оним људима није стало до озбиљна рада...

Ето вам узрок трчкарања оца Горгија у Будимпешту. Ствар ова не иде више онако лако као пре, ал он се још једнако узда да ће је умети спровести.

Ето шта ради отац Георгије у Будимпешти! Што се тиче сазива синода и избора темишварског епископа, и у тој ствари има отац Георгије своју одређену задаћу, с којом је такође запео, ал о том други пут.

Нови Сад, 26. фебруара.

Новост у сабору аустријском. Да би се скратила расправа о буџету у аустријском сабору, покушало се са новим начином расправљања т. зв. системом-контингентирања. Свакој групи (странци) у сабору одређен је известан број говора, па и најмањој групи, дакако сразмеран број. И колико смер, да се расправа о буџету не отегне у недоглед, може бити донекле и оправдан, ипак поред свега тога опасно је уважати такве принове с тога, што би се на тај начин запушила уста једној странци, те би јој се спречило, да изнесе све своје приговоре против једног законског предлога. И таким путем могло би се доћи, да се ускрати слобода говора, где му је баш место и где се може и сме чути и таква реч, која се изван сабора не може рећи. Сабор (парламент) је место за јавну, потпуно слободну дискусију, која не потпада никаквој одговорности, па ако се буде и ту скучивао, онда ће доћи до лажне парламентарности, и тога у дотичној држави не сме бити. Caveant consules..!

Нови Сад, 26. фебруара.

Треба припазити мало и на Нови Сад. Из Будимпеште добијамо вест, да је министар-председник као министар унутрашњих послова наредио и полицијским властима новосадским, да прате сваки корак оних особа, које су сумњиве, због „завере противу Србије“.

У Новом Саду има без сумње Србија и противника, али до сад нисмо знали, да се сумња на њих толико, као да би ти људи били чак у стању, да склапају завере против Србије. На послетку, то је ствар полиције.

Српски генерални конзул изјавио је сараднику бечке „Нове Слободне Пресе“, да је Алавантићево масло она лажна вест, која је не давно протурена из Новог Сада о убијству краља Александра. Може бити! Али је овде познато, да су ту вест ширили неки јеврејски путници, но и ти су били са стране, а не Новосађани. Или се тек то не односи опет на Србе?! У то је тешко веровати. Јер то тек бити не може: Ако треба неког осумњичити да сувише нагиње Србији, држ Србе Новосађане, а ако треба неког осумњичити да склапа завере против Србије, држ опет Србе Новосађане.

Што се тиче Алавантића, зна се ко је био он, и с ким је имао везе. Извесно је, да је био некада у шпијунској служби српске владе, а извесно је данас и то, ко су му били у Митровици — помогачи. А све је то далеко, врло далеко од Новог Сада. Што се тиче Будимпеште, овдашња полиција сигурно зна, ко је шта тамо радио, јер што се онде догађало, догађало се јавно и на белом дану.

Афера Алавантићева.

Шта је било у Митровици? Из Митровице нам пишу: „Афера Алавантићева изгледа све судбоноснија за стеклише око „Хрватског Браника“. Не само да је доказано, да су прокламације Алавантићеве штампане у штампарији „Хрватског Браника“, да их је сам својом руком слагао одговорни уредник Никола Доран, но је доказано и то, да их је штампао ноћу само са разносачем „Хрватског Браника“ Ђуром Штрком, и да је сав остали персонал штампарије био за то време укло-

---

ПОДЛИСТАК.

ПЕСМА НЕСТИХОВНА[1])

ПОМЕН

педесетогодишњи по смрти

НИКОЛАЈУ ВАСИЉЕВИЋУ ГОГОЉУ

* 1809. — † 21. II. 1852. — 21. II. 1902.

Ти-ли си невесео?
Био сам весео ја, тако велим
пријатељима весеља: ал радост ме
прошла и туга завала у други крај.
Н. В. Гоголь.

Пола века тому назад — у Москви, у дому једнога домаћина на гласу[2]) умирао човек.

Тај човек био пређе генијални књижевник; ал одавна већ није наштампао ничега новог, а уништио своја дела књижевна[3]).

њему све се чинило, треба да пише бо̑ље, непазећи на то, што се сва Русија одавна задубила у читање де̑ла̂ његових, и слава се њему осмехива од ра̑них ле̑та̂ живота му.

Смрт била близу... Он је знао то и, причестив се светих Тајни, чекаше смрт.

Од живота он није получио никаквих радости, осим радости творачке, и потоме без ожаљења стављао овај свет..

бојећи се једино, да ће га закопати у црну земљу необавештени, је-л оставила са свим душа му тело, из којега кидала се већ одавна.

* * *

Некоји ближи њему људи били около њега, ал он се слабо осврта на њих; он је знао, да ће одмах начети сузе, јецања и свако нарицање земаљскога јада, а њему се не хтело већ више враћати на земљу.

Отачаство за њ одавна није атало; од њега више ничега нису очекивали; знали су толико, да је бо̑лан од неке живчане болезање и мал' није сишао с ума: „Што пре умре, за њега је боље!“

Уста књижевника, часа самртнога, шапутала молитву, и у памети васкрсао сав живот.

Сетио се он рођене Малорусије[4]), својих двора господских, хладовитих гајева, сребрних река и безбрежних, па мора, сте̑па̂ (пустара)...

сетио се школе[5]) у Нежину, и северне, далеке столице, која га је дочекала без добродошлице и хла̑дно.

Ту се он познао с човеком[6]), којега је песме читао и читао од младости своје.

Какво чудно срце било у тога човека, и како су они (дивно) разумели један другог!

Али и тога човека одавна већ нема!

* * *

Пред књижевником, на самрти, дизао се ласкави Југ; дивне зграде вечнога града[7]) узносиле своје камене главе у Талијанско небо.

Да! Кад му живот није дао много ра-до̑сти̑, то је дао много да удуби у срце. Али врати-ли он то, што му дао живот; не закопа-ли својих таланата у земљу?...

Он се много подсмевао у својих делих књижевних; него је-ли све ту било достојно подсмевања?...

Слабећи срце у књижевника, мучећи га, стезало се. На ум устале[8]) слике и прилике, саздане његовим смишљањем.

Учинило му се, да је у собу ушло много људи.

Ту био и Левко са својом бандуром[9]), грлећи уздрхталу и сретну Гаљу. Утопљеница госпођица отченила наједаред широм свој опчињени прозор. Ушао градски поглавар, придржавајући мач за врх. Хлестаков сео чак на постељу, пребацив ногу на ногу. Дошао Собакевић, једва се провукав на врата. Пљушкин стидљиво закривао пређње ску̑те своје хаљине спаваће, и Чичиков, исте нарави, сео на окрајак столици.

Сви су[10]) опколили књижевника и упрли на-њ очи, пуне некаквога злобног очекивања...

„Подигните ми капке очње!“ чуо он страшни, гробни глас и видео ужасно чудовиште, где се диже у тамноме ку̑ту. Осећао он, да неће моћи поднети погледа тога чудовишта...

Срце у књижевника стегло се последњи пут. „Чекајте!“ хтео он викнути и не мога...

њен. Доказано је надаље истрагом и то, да су прокламације, када су биле готове, пренесене у приватан стан Николе Дорана, уредника, чији је стан преко пута од штампарије. Одатле је прокламације још у суботу 1. марта однео на чамац Ђура Штрк, разносач „Хрватског Браника“, који је сам чамац најмио под изговором, да хрватска штампарија сели неке своје спис се у Кленак. Прокламације је однео у Кленак Ђура Штрк, који је без сумње све радио по налогу своји хпретпостављених. Тај Ђура Штрк је сам најмио и платио и све оне људе, који су касније са Алавантићем пошли у Србију, да ову освоје за — „Хрватски Браник“. Као што из свега излази, био је и Алавантић компанион Ђуре Штрка. — Ове ствари ће бити сва како врло непријатне и за неку загребачку господу, па се зато, да се заметне траг, денунцирају митровачки радикали, који су с Алавантићем били сигурно у таковим одношајима, у којима су и са главним патроном „Хрватског Браника“, унијатским попом Релићем, који мрзи Србе радикале већма него ђавола. И тако по свему изгледа, да Алавантић није толико копија Цукића, него друго издање Кватерника. — Видећемо, како ће се даље развијати ова ствар, која постаје сваки дан интересантнија, не ради оних, који су упали у Србију, него ради оних, који су их тамо послали.

Политички преглед.

Угарски сабор. У данашњој седници (од уторника) саборској, продужена је расправа о прорачуну министарства унутрашњих послова. Чим се доврши ова расправа, сабор ће прећи на прорачун министарства пољопривреде. Расправа о овоме прорачуну трајаће подуже, јер су у сабор сада ушли већином аграријевци, те се очекују и многе реформе на том пољу.

Нови намесник Далмације. Краљ је ставио у мировину досадањег намесника Далмације Емила Давида, а за његова наследника именовао је барона Еразма Хандла, саветника министарства унутрашњих послова. Званичан извештај вели, да је досадањи намесник Далмације Емил Давид, стављен у мировину по својој сопственој жељи.

Министарска криза у Шпанији. Из Мадрида јављају, да је криза шпанског министарства неизбежна, и да ће се преломити још у данашњој министарској седници. Одмах после ове седнице министар председник Сагаста отићиће удовој краљици регенткињи, да поднесе оставку владе.

Прорачун Француске. Данашња влада у Француској однела је и опет потпуну победу. Француски сабор је са 398 против 64 гласа усвојио прорачун.

Како се купила до сада пореза у Турској. Читамо у „Цариградском Гласнику“ ово: „Управа пореска извештена је, да многи од скупљача пореза по унутрашњости купе порезу не издајући никакве признанице, и да се због овога често пута поново тражи измирење већ једанпут плаћене порезе. Због тога је по највишој заповести решено, да се од сада сви јавни порезници, мифтари и кабзимали по селима снабдеју признаницама онаквим какве су у употреби код разних финанциских оделења, као и с дневницима, у које ће они одмах после примљеног новца прибележавати примљене суме, као и датум дана примања. Корист ових мера без сумње ће бити знатна, јер ће се тиме олакшавати с једне стране контролисање рачуна од стране надлежног инспектора — надзорника, који ће дневник упоређивати са купонима издатих признаница, а с друге стране ће сваки, који случајно изгуби признаницу, моћи да добије дупликат признанице“. — Види се како се до данас купила пореза у Турској и како ће се може бити и даље купити.

Рат између Енглеске и Транзвала. Као што је познато, бурске вође су се састале и саветовале о ратном плану за идућу годину. Енглези су се и сада одмах пожурили да изнесу, како су се бурске вође састале да се саветују о миру и предаји. У напред се знало, да је то само енглеска измишљотина. И доиста, главни заповедник енглеске војске у јуж. Африци, лорд Киченер, добио је сада одговор од Стејина и Боте. Тај одговор се односи на енглеско-иноземско посредовање о миру. У своме одговору веле Стејин и Бота, да су бурске вође једнодушно одлучиле, да приме само онакав мир, који ће зајемчити потпуну независност бурских држава.

Народна забава у Новом Саду.

У Новом Саду имамо много и разних забава, али ни једна не обухвата све слојеве друштвене и ни једна није распоредом тако разноврсна, као што је народна забава. Ако јој дате име чисте забаве, ви ћете погрешити Пре ћете погодити, ако је назовете народним збором, где се у забавном руху износе мисли, потребе и откуцаји народнога срца.

У прошлу недељу, на покладе, била је ова народна забава, која је дупком напунила пространу дворницу у гостионици »Јелисавете«. Друкчије се не да ни замислити ова забава. Све је ту једно до другога, од највиђенијих људи до најскромнијега ратара.

И свако је могао ту наћи задовољства, уживања, па и поуке.

Највише нас је пријатно изненадило ратарско певачко друштво из Сомбора, на челу с родољубивим и врсним ликовођом и ђаконом г. Ђорђем Павковићем. Њих тридесет певача и певачица у нашем бачком, лаком народном оделу освојили су слушаоце. Гласови им чисти, јасни, гипки и рекли би, као школовани; песме тачно научене; сваки за себе поуздан до ситница, певајући без књиге изазвали су мило расположење.

Прво смо чули Господи услиши од Давидова, а на изазив крушевачко Хвалите од Остојића. Обе ове црквене песме, доста тешке и осетљиве извели су Сомборци изврсно. Боље се не може очекивати ни од школованих певача. Чули смо од њих и химну из опере »Краљевић Марко« и на послетку Мокрањчеву другу руковет: Из моје домовине, а уз то и завршну песму ван програма Жежулинка. Све су те песме отпеване лако и допадљиво.

Срце овој забави био је говор дра Бранка Илића. Говорио је, да имамо слободоумне законе, а опет умемо да нађемо деру и изиграмо их. Навео је за пример младога трговца, који је умео да се нађе. Но узалуд. Прави рад, темељан и привредан подићи ће нас. У том нам помажу и земљорадничке задруге. Говорник је бурно поздрављен.

Новосадско певачко друштво »Невен« приказало нам се у трипут. Чули смо Зајчево Устај роде мили, Бајићево Кад ме твоје плаве очи и Песмо моја и Пачувљево Коло; прва и последња у мушком збору, а средња у женском. Занатлијско ово друштво доказало нам је и овом приликом, колико уме осећати кад пева. Ни мелодија ни речи неће нас одушевити, ако нема у њима израза, живота. А овде је тога вазда било.

Добро познат нашем свету декламатор, учитељ Коста Пешић-Бата декламовао је Ко је лола. Дао је песми пуно полета и изазвао је велико одобравање.

Сомборац ратар Божидар Радишић певао је уз гусле Змајеву Вилу. Дирнуо је у најтању жицу српских осећаја. Леп глас, лепа и песма. А тапшању и изазивању не би дуго краја.

На крају овога приказа, да засладимо пошалицом нашег уметника комичара Ђорђа Бабића. У двапут смо га чули. Први пут чули смо Кату Циганку како врача, лаже и краде, а свет тобож образован и умешан верује. После смо чули Гецу, како приповеда своје доживљаје у војсци Бабић није само жив приказивач, он је природан, оригиналан и зато уме да задобије, занесе. Прелази су му јаки. У један мах једно за другим представља четири лица и разлику може опазити сваки иоле присебан слушалац и гледалац. Дивљење, смеј и одобравање није престајало, док је год био на позорници.

Као што видите, први део био је богат. Како и да не, кад је наш народ, сиромашан народ толико пута и у друкчијим приликама доказао, да је јак и богат по срцу, разуму и делима.

Други део мало да није био живљи од првог. Што је било весеља, наздравица и зрелих речи у старијих при чаши вина, толико се жива омладина разиграла у оном склопу од играча и играчица, да се могло судити, е ће крај тамо сутра дан бити. Но вредне руке тражиле су и одмора. Засвираше и за појас заденуше, да после кратка сна размисле о збиљи у забавном облику.

Народна забава утврдила нас је у вери, да се можемо забављати, а не заборављати оно, што је пред нама. Дух и одушевљење народно показује се у свакој прилици. Народна забава у Новом Саду показала је то у светлој боји.

Р. Н.

Вести из места и са стране.

Позив на претплату. 1. марта ове год. отварамо нову месечну претплату на „Заставу“. Цена је на месец дана 2 круне 40 пот. Уједно учтиво умољавамо наше поштов. претплатнике којима крајем фебруара истиче претплата, да изволе исту за времена, за месец март обновити, како не би у шиљању листа до прекидања дошло.

Администрација „Заставе“.

Изјава Петра Карађорђевића. Женевски дописник Трстанског листа „Il Piccolo“ разговарао је са Петром Карађорђевићом о последњој афери Алавантићевој. Петар Карађорђевић је међу осталим рекао да са Алавантићем није имао никакове везе, да му овај није рођак. Није га никад ни видео. А доказано је већ преким судом у Србији, да је Алавантић био шпијун тадашње срп. владе. Даље је Петар Карађорђевић рекао да ни прстом није до сад мрднуо против поретка и владе у Србији. Он никад насилно неће закуцати на врати Србије, а неће дозволити, да нико у име његово ради, нити иде пред њим као његов весник, па ма тај бацио на себе и генералско одело.

Истрага у Земуну. Из Земуна јављају да је стигао тамо загребачки главни државни тужилац, а прати га и митровачки државни тужилац. Испитали су све оне, који су опћили са браћом Миленковић (Алавантић). Старијег Миленковића, који још увек станује у једној земунској гостионици, ставили су под полицијски надзор. И њега су више пута преслушали но он одлучно пориче, да је и шта знао о смеру и делу свога млађег брата. Није с њим ни учествовао у наручивању ђенералског одела. Преслушан је и калуђер Сава Грбић, који је већ одавна напустио Србију. И овај пориче да је шта знао о смеру Радомира Алавантића. Више сведока све-

---

Блажена и, немо'ш поднети, јака светлост напунила душу му.

Пред њим, блистајући и светлећи, стојао Тот, кому свега века тежила душа његова. Одећа му била бела као снег, и у свем свеколиком пламтила вечита благост.

Он пружио руке, на изда'н души, књижевнику и рекао: „Ходи к мени!“

Лајтнант С.

* * *

С руског

Александар Сандић.

У Н. Саду, 23. II. 1902.

1. Руски изашло у додатку броја 9327. „Новога Времена“, 20. II. 1902. у Петрограду, уочи те славе помена Н. В. Гогољу. — 2. У кући тадање породице Толстих. — 3. Спалио рукопис књиге II. знаменитог дела свога „Мртве душе“, и једаред и по другиред. — 4. Тамо се родио, у селу Сорочинцих,' у Полтавској губернији; а не тамо у дановштињи, где му је после кућа била. — 5. Школа, гимназија у Нежину, где се учио, подигнута је големим приловима кнеза Безбородких; постала после лицева веће науке, и најпосле велика школа само Историчко филолошка, што је и данас. — 6. А. Пушкином. 7. Рима. 8. — Н. В Гогољ је, пред смрт, померио памећу. Наилазили на-њ часи бесвести: страва од грехова. Каткад дан и ноћ се Богу молио, ништа и не окусив. У тој бесвести, једном, спалио је ону књигу II. дела свога „Мртве душе“ и друге работе књижевне. — 9. Бандура је на прилику гитара. — 10. Све су то главна, и главнија лица у књижевних дели његових, приповедака, и т. д. те му пред очи излазила као авети у таким часима, што, ето, наговештава и песник песме ове нестиховне.

доче само, да је Грбић непрестано опћио са браћом Миленковић.

Једна министарска наредба. Угарски министар унутрашњих послова издао је наредбу да званичници не могу бити и часници (чиновници) код новчаних завода. Усљед те министарске наредбе упутио је торонталски поджупан др. Лудвиг Делиманић једно наређење, у којим позива све оне званичнике, који код новчаних завода врше какове чиновничке дужности, све одмах напусте. Сам поджупан Делиманић био је до сад управитељ торонталске кредитне банке. Но одмах је дао оставку на управитељство тог завода. А чим је издао горепоменуто наређење жупанијски главни књиговођа Михајло Жирош, дао је одмах оставку на частништву своме код једног новчаног завода. Књиговођа Аладар Керестеш није хтео то да учини већ се жалио вишој власти против тог поджупановог наређења.

Забава питомица Срп. Учитељског Конвикта. У прошлу суботу приредиле су питомице српског учитељског конвикта у Новоме Саду „забаву с игранком“ а у корист једне сироте ученице срп. више дев. школе, родом с Косова у Ст. Србији. Девојче ово је кћи једног српског родољубивог свештеника, који је до пре кратког времена у Приштини вршио своје свештеничке дужности и иначе тешио и поучавао онај јадни Србаљ, а сад је у Беранима на црногорско-арнаутској граници. Девојче је ово скромно и вредно, те потпуно заслужује ону љубав и припомоћ, што јој указују њене верне другарице и овдашње родољубиво Српство. Толико о сврси забаве, а сад о самој забави. Забаву су приредиле, као што рекосмо питомице учит. конвикта, уз суделовање неколико својих другарица, а под управом и нарочитим старањем заслужне надзорнице женског одељења конвикта и вредне наставнице више дев. школе, гђце Јелке Лујановићеве, која је уложила велики труд, да ова забава испадне што лепше. И после тако марљивог настојавања, разуме се, да је и успех у сваком погледу био сјајан, што служи само на част г-ђци Лујановићевој, као и њеним врлим ученицама и питомицама конвикта. Тако је позоришна игра у три чина „Котарица“, одиграна врло добро, те и ако је комад мало подужи, ипак је саслушан од многобројне публике веома пажљиво и приказивачице су на крају бурно поздрављене. После представе приказале су ученице у живим сликама уз пратњу хармонијума и згодних а врло складно отпеваних песмица — четири годишња доба — веома лепо. Слике беху на крају осветљене бенгалском ватром и учиниле су врло леп утисак на публику, која је сваки пут бурно одобравала пљескањем. А кад се све свршило, публика је бурно поздравила пљескањем гђцу Лујановићеву, којој припада за све ово главна заслуга и признање. Па у то име рецимо и ми: Слава и хвала савесној надзорници и вредној наставници срп. учитељског конвикта и српске више девојачке школе гђци Јелки Лујановићевој, као и њеним милим и драгим ученицама, који нас у суботу онако лепо позабавише.

Светозарево вече. Читамо у „Двадесетом Веку“: Прексиноћ су београдски радници прославили на свечани начин, у својој „Раденичкој Касини,“ дан смрти првог борца за ослобођење радног народа пок. Светозара Марковића. Вече је отворио поздравном речи г. Н. А. Величковић, председник „Београдског Раденичког Друштва“, а за тим је г. Д. Ј. Туцовић у своме доста дугом и исцрпно израђеном предавању изнео преглед живота и рада пок. Светозара. За тим је настао други, концертни део. Г. Е. Ребрић одекламовао је врло лепо своју песму „Сени Св. Марковића“ и Змајев превод Петефијеве песме „Страшни суд“, тако исто је лепо одсвирана на две виолине романса. — Раднички квинтет одсвирао је „Приморске напеве“ на опште задовољство, као и г. Спасеновић што је на задовољство одекламовао „Сељака“ Владе М. Јовановића. После ових ситнијих тачака приказан је први пут нов комад „Победа силнијег“, драма у једном чину од Ривијера. И овом приликом дилетанти, чланови „Б. Р. Д.“ одлично су се показали, јер је комад ишао тачно и глатко, како се само пожелити може, нарочито су се одликовали г. г. Тимотић, Петровић и Ребрић. Тиме је завршен и други део и настала игранка, која је трајала до зоре у најлепшем расположењу. -- Посета је била одлична, а међу многобројним посетиоцима запазили смо и леп број интелигенције, као и неколико народних посланика. – Овим поменом београдски радници достојно су се одужили човеку, који је њиховом добру свој живот посветио.

Српске старине. Читамо у „Цариградском Гласнику“: „Ми смо донели вест о пожару у Св. Гори, приликом којега је изгорео манастир св. Павла. По садањим опширнијим извештајима из Св. Горе види се, да је од манастира мало што остало а и за то треба захвалити помоћи отаца Дионисијевског манастира, који се налази на пола часа даљине од манастира св. Павла и који су брзо дотрчали у помоћ. Тако, помоћу њиховом спасена је манастирска ризница, а библиотека, у којој је било и много српских старинских (σερβικον βιβλιον) и грчких књига, изгорела је сва. Штета износи до 15.000 лира. — Ми не знамо да ли је когод од наших учених људи и знао што год о тим јамачно скупоценим и значајним старинским књигама у манастиру св. Павла, нити да ли се у опште код нас и зна за садржај тих књига, и да ли су узети преписи или белешке из њих. Ако ово није учињено, и ако се није ништа знало о овим старинама, онда су томе понајвише криви грчки калуђери тога манастира, који се таквим старинама не само не користе сами, него не допуштају то ни другима, кријући такве ствари.“

Одговорност за Мис Стоне. Из Цариграда јављају, да је американски посланик предао турској влади ноту, у којој се ова чини одговорном за отмицу Мис Стоне, и од ње тражи, да врати своту, што је дата у откуп. Али турска влада је у свом одговору одбила сваку одговорност и не ће да плати ништа.

Осуђени младо Турци. У Турској непрестају трзавице ни завере против султана. Како јављају из Цариграда осуђени су и јуче многи најугледнији синови Турске на доживотну тешку робију и то због завере против султана. Сви су они благовремено напустили Турску, те су осуђени у одсутности (in contumaciam). Међу њима су и синови Дамада Махмуд паше, бег Хејдар син Мидат паше, упокојеног великог везира, за тим бег Абдураман, бивши управитељ вилајета смирнскога и други. Ова пресуда изазвала је у самим високим круговима Турске велико незадовољство.

Поклони гардероби српског народног позоришта: 1.) Г. Слободан Матић у Молу поклонио је један официрски мундир, чакшире и капу.

2.) Г. Теодор Рогулић, кр. поджупан у миру у Н. Саду, поклонио је сабљу са опасачем и калпак.

3.) Гђа Софија удова пл. Будаји рођ. Брановачка из Ст. Футога поклонила је лепу криву мађарску сабљу.

4.) Г. Жарко Слепчевић у Н. Саду поклонио је војничку добровољачку блузу.

5.) Г. Стеван Адамовић, адвокат у Н. Саду, поклонио је две официрске уланке и једну постављену и оперважену уланку.

6.) Г. др. Гедеон Дунђерски у Н. Саду, поклонио је 3 подчасничке уланке, једну домобранску подчасничку хусарку и једну домобранску подчасничку хусарку, постављену и оперважену.

7.) Г. Стеван Јаснић, апотекар у Сентомашу, поклонио је: војнички апотекарски мундир, домобрански апотекарски мундир, чакшире, двороги шешир и калпак с белом перјаницом.

На свима овим родољубивим поклонима изјављује управа српског народног позоришта своју најтоплију захвалност.

Алмажанов упад у Банат.

Алавантић, Алавантић и само Алавантић! Но док је Алавантић са неколико друга упао у Шабац, да оданде освоји Србију, дотле је Алмажан са неколико друга упао у Банат и покушао да овлада сабором карловачке митрополије. Брзојавни извештаји о овом Алмажановом покушају гласе:

* * *

Панчево. Неки Алмажан у оделу вође генерала, са још неколико друга покушао да заузме Банат, па оданде да овлада сабором карловачке митрополије

* * *

Панчево. Алмажан је окупио око себе буновне полупоспане граничаре, са карауле кикиндске и панчевачке, т. ј. људе, који се налазе на граници разних странака и кренуо напред.

* * *

Б. Пешта Чамац, у коме се превезао Алмажан са друговима, својина је познатог рибара будимпештанског Чика Стеве.

* * *

Ковин. Генералска униформа Алмажанова наручена је овде у Ковину, у радионици познатог политичког фликшнајдера Милана Штрка, који се и сам придружио покрету.

* * *

Вршац. Прокламација, коју је растурио Алмажан, сазива Банаћане, да се окупе листом око њега на збору. Позива народ да потуче све странке, а он ће са својим друговима од сад да предузме диктатуру.

* * *

Панчево. Револвер, што га је испалио Алмажан, није ни мало упалио. То је исто учинио и његов главни доглавник Милан Штрк, но с истим успехом.

* * *

Кад су Алмажан и Милан Штрк испалили своје метке на српске странке, зачу се ужасна праска гласнога смеха. Алмажан паде погођен у теме. Пратиоци његови се сакрише у канал. Ако ускоро засмрди, знајте да су изашли оданде.

* * *

Вршац. При тачнијем прегледању Алмажановог одела, нашли су на њему осим »вођске« генералске униформе, познате »карловачке чизме«, које се одавно држе у приправности за саборске изборе. Његова генералска сабља, била је потпуно тупа Он је рођак чика Стевин.

* * *

Панчево. Опште је мишљење, да Алмажан није био сасвим при себи, кад се на онај начин латио онаквог покушаја.

* * *

Б. Пешта. Чика Стева даје изјаву, да он не стоји ни у каквом сродству с Алмажаном, нити је имао с њим каква додира. И да икада покуша да побије све досадање српске странке, не би никад за то употребио Алмажана и његово друштво. Он се искрено гнуша на онаке невеже и фантасте. Нада се, да је српски народ уверен, да би он сваку такву ствар отпочео много паметније.

* * *

Ковин. Шестонедељни парастос Алмажану, биће после Благовести. И то на месту, на ком је требао да буде велики збор — Алмажанаца.

* * *

Карловци. «Мир в сјем!« Кад је већ она ствар онако испала, даје вам се на знање, да је све то било — радикалско масло. Треба добро на њих припазити.

* * *

Ево како се свршила и ова ствар, којој је служио као пример нотабилитетски покушај из 1884. године. Само дабогме, Алмажан није био Ника Максимовић, а Милан Штрк, није био Светислав Касапиновић и т. д.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

Стигли 26. фебруара.

Будимпешта. (Коресподенц-биро). Министар унутрашњих послова упутио је будимпештанске и новосадске полицијске власти, да нарочитом пажњом мотре на све оне особе, које су сумњиве погледом на смерове (конспирације) против Србије.

Будимпешта. У саборској седници тражи посланик Мадарас да сабор даде саставити мађарски речник, како би се стране речи избациле из мађарског језика. Сел држи да је то излишно. Сабор одбио Мадарасев предлог. Министар председник Сел је изјавио, да у погледу јавне сигурности спрема предлог о регулисању досељавања и да се на граници на извесним тачкама државна полиција уведе, да се уведе строжија контрола пасоша, и да се жандармерија повећа. Све ће то предложити у овој сесији. Саборска комисија прогласила избор Габањов за законит.

Лондон. Неописану узрујаност изазвао је овде пораз и заробљење генерала лорда Метијена код Твербоша. Бури су напали Метијена са три стране и потпуно га потукли. Енглески губитци су: 41 мртав; 77 рањених и 201 заробљен. Метијен је заробљен и рањен у бутину.

Трговина.

НОВИ САД, 26. фебруара 1902. год. Пшеница прве каквоће фор. 9·20—30 н. Пшеница средња фор. 9·10—— н. Пшеница лакша роба фор. 9·——— н. Наполица ф. 8·10 н. Јечам фор. 5·80—7 — нов. Зоб фор. 6·80—7·— нов. — Кукуруз у зрну фор. 4·70—80 н.

Маст 52 фор. Сланина сува 52 фор. дебела пушена 52 фор. Све од 100 килограма.

Свињи угојени тешки	34—35 нов.	живе
„ средњи . .	32—33 нов.	мере
„ лаки . . .	30—31 нов.	

Све од 1 килограма.

Теоци .	24—27 нов. по клгр.
Јагањци	5—10 по пару фор.
Овци .	—— по пару фор.

Стање воде под Новим Садом.

25. фебруара било је	3·22 мет.
26. фебруара било је	3·21 мет.

*

Званичне белешке будимпештанске берзе.

25. фебр. (10. марта.)

Поред добре понуде цена је скечила са 2 и по нот. стара. Продато је на 4.000 метарских центи.

Пшеница банатска, нова, каквоћа по хектолитру од 76· до 80· цене од 50 килограма од 8 кр. 25 пот. до 9 кр. 55 п. **потиска нова**, каквоћа по хектолитру од 76 до 79 цена од 50 килограма од 9 кр. 35 пот. до 9 кр. 70 п.; **пештанска**, нова, каквоћа по хект. од 75 до 80, цена од 50 килограма од 9 кр. 30 пот. до 9 кр. 55 п.; **бачка**, нова каквоћа по хкл. од 76 до 79, цена од 50 кр. од 9 кр. 30 п. до 9 кр. 55 п.

Раж, нова цена од 50 кгр. од 7 кр. 30 п. до 7 кр. 50 пот.

Јечам, за пићу од 50 кгр. од 5 кр. 75 п. до 6 кр. 20 п.

Зоб, цена од 50 кгр. од 7 кр. 55 п. до 7 кр. 70 н.

Кукуруз стари, цена од 50 кгр. од — кр. — п. до — кр. 85 п.

Репица, цена од 50 кгр. од — кр. — пот. до — кр. — пот.

Проја, од 4 кр. 50 п. до 5 кр. — п.

Маст, 58 кгр. — кр. — п. до — кр. — п.

Сланина, 50 кгр. 47 кр. — п. до 48 к. — п.; сушена — кр. пот. до — кр. — п.

Шљиве, босанске 50 кгр. од — кр. — п. до — кр. — п.; славонски пекмез 50 кгр. 19 кр. — п. до 19 кр. 50 п. српски пекмез — кр. — п. до — кр. — п.

Течај златног и сребрног новца на будимпештанској берзи.

Дукати	11 кр. 36 п.
Наполеондори (20 франака)	19 кр. 09 п
Угарска златна рента (од 100 круна) . .	120 кр. 10 п
Угарска крунска рента	97 кр. 35 п
Аустријска златна рента	120 кр. 85 п
Немачке државне марке (од 100 мар.) .	117 кр. 27 п
10 фунти стер. (мењачки курс у Лондону)	240 кр. 15 п.

ПОЗИВ
НА
КОНСТИТУИШУЋУ ГЛАВНУ СКУПШТИНУ
ПРВЕ СРПСКЕ ОПАНЧАРСКЕ ЗАДРУГЕ
→ У НОВОМЕ САДУ ←
(КАО ЗАДРУГА)

која ће бити у недељу 2. (15.) марта о. г. у српској основној (средишњој) школи код св. Николајевске цркве после подне у 3 сахата.

Ова се задруга оснива на неизвесно време са неограниченом одговорношћу а у цели да на заједнички рачун производи и продаје робу, која спада у опанчарски занат.

Удео сваког члана износиће 300 круна.

ДНЕВНИ РЕД:

1.) Избор привременог председника и перовође.
2.) Претрес и примање друштвених правила.
3.) Избор управног одбора.
4.) Избор надзорног одбора.
5.) Избор благајника.
6.) Евентуални предлози.

Нови Сад 23. фебруара (8. марта) 1902.

Тоша Радовановић,	Младен Трпинац,
Васа Бркић,	Рада Блитва
Ђока Танкосић,	Јован Влашкалић,
Ђока Поповић,	Васа Смајић.
Јефта Милић.	

126 1—1

Принова у српско-православној богословској књижевности.

Овијем јављам свима оним, који су вољни набавити дјело **Православно црквено право** у другом попуњеном и знатно проширеном издању од Никодима Милаша, епископа далматинског, да се исто довршује са штампањем, те их молимо да се одмах јаве са наручбом, назначивши како повезано желе

Дјело износи на 50 штампаних табака, на лијепој, глаткој хартији, а у формату као и прво издање. Цијена је дјелу: брошировано 12 круна или 15 динара, у платненом повезу са црном израдом 14 круна или 17 динара и 40 пара, у дивотно повезу са кожним лећима и златном израдом 16 круна или 20 дин.

Да би бар у кратко разјаснили поправке и умножење, навешћемо неке примјере: Прво издање износи 42, а ово друго 50 штампаних табака; прво издање садржи 188 параграфа а ово друго 228, дакле за 40 параграфа више.

Уважени, високопреосвештени господин писац помиње између осталог у предговору другог издања, о поправљању и умножењу овијем ријечима:

„Спремајући за штампу ово ново издање, учинило ми се, да у првом издању нека мјеста нијесу доста јасно изложена и да није потпуно тачно изражено каноничко учење православне цркве о појединим предметима. То сам ја сад исправио и допунио у овом издању, а неке сам параграфе сасвијем изнова написао. У колико сам могао добити законске наредбе, које су издане у појединим автокефалним црквама за пошљедњих десет година, ја сам све те наредбе привео у односним рубрикама. Исто тако сам допунио и литературу црквенога права са оним књигама, које сам могао да добијем. Да се олакша практичка употреба књиге, саставио сам, на препоруку пријатеља, азбучни преглед садржаја књиге, и то је штампано на крају“.

Осим **Православног црквеног права** уступљено нам је издавање књига **Православно калуђерство**, историјско-канонична радња са додатком **Хиландарског устава.** Ова књиге износи до 5 штампаних табака, на хартији и у формату као и **Право.** Цијена је овој књизи, брошировано *1* круна и *20* потура или *1* динар и *50* пара.

Књиге ће се разашиљати само за готов новац. Књижарима, скупљачима и свима оним који наруче више примјерака уступиће се знатан попуст.

Високопреосвештени господин епископ средио је **Зборник молитава** за православне Српкиње и уступио нам исти да га штампамо и издамо. Овај се молитвеник већ отпочео штампати. Изаћи ће у опсежнијем броју штампаних табака, на врло лијепој, глаткој хартији, са укусном техничком израдом, украшеном умјетнички израђеним иконицама по строго православном типу, а биће повезан у 15 разних повеза, почевши од обичног платненог до врло скупо цијењеног.

Издавачка књижарница
и штампарско-умјетнички завод
Пахера и Кисића
у Мостару (Херцеговина).

ОГЛАСИ.

Гостионица код „три круне“.

Почињући од четвртка 28. (13.) фебр. точићу:

Мушкателер стари по. . . .	1 кр.	од литре.
Ризлинг	45 пот.	„ „
Шилер	72 пот.	„ „

Данас, у среду у вече, приређујем рибљи паприкаш.

Јозеф Андерлик,
гостионичар.

123 2—3

НА ПОВОЉНО ЗНАЊЕ!

Част ми је пријатељски јавити, да ми је помоћу дугогодишње трговачке везе са **пиваром г. Гаврила Седлмајера код „Шпатена“ у Минхену** пошло за руком, да добијем малу количину **светско признатог**

САЛВАТОР-ПИВА

које се и у самом Минхену једаред у години точи.

Према томе точићу ово Салватор-пиво само неколико дана, почињући од **11. до 21. марта** о. г. п. н. и тога ради молим поштовану публику, да ме изволи обилатом посетом удостојити.

С високопоштовањем
Јосиф Хук.

104 1—3

КОСТА ТЕОДОРОВИЋ
у Винковцима,

треба за своју гвожђарску радњу у тој струци способног помоћника, који говори српски, немачки и мађарски. 116 3—3

100 комада дописница са ликовима само 3 круне

НАШОМ НАКЛАДОМ ИЗАШЛЕ СУ НОВЕ

ДОПИСНЕ КАРТЕ

НА ЛЕПОМ, ФИНОМ, БЕЛОМ КАРТОНУ

са ликовима знаменитих људи у Српству

и то: Краљ Александар. — Три Српкиње на престолу. — Краљица Наталија. — Кнез Никола. — Кнегиња Милена, — Петар Петровић-Његош. — Др. Светозар Милетић. — Вук Ст. Караџић. — Змај-Јован Јовановић. — Војвода Марко Миљанов. — Војвода Илија Пламенац. — Др. Михаил Полит-Десанчић. — Антоније Хаџић. — Бранко и вила. — М. Ђ. Милићевић. — Архимандрит Јован Рајић. — Прото Јован Сундечић. — Јован Илијић. — Јован Ђорђевић. — Др. Илија Огњановић-Абуказем. — Директор Стеван Лазић. — Проф. Владан Арсенијевић. — Љубомир П. Ненадовић. — Ст. Вл. Каћански. — Др. Лаза Костић. — Ђура Јакшић. — Војислав Ј. Илијић — Мита Поповић. — Милорад П. Шапчанин. — Јован Грчић-Миленко. — Коста Трифковић. — Милан Кујунџић-Абердар. — Алекса Р. Шантић. — Влада Јовановић. — Марко Цар. — Др. Алекс. Митровић. — Јован Дучић. — Јован Максимовић. — Илија И. Вукичевић. — Дамјан Омчикус.

100 комада од ових карата сортираних или појединце кошта — за препродавце

три круне (1 ф. 50 н.)

Осим ових дописних карака имамо још велики избор и **других српских дописница, као:**

Манастира, предела и места (лихтдрук) 100 ком. — — — 6 круна

Литографисаних у бојама: Династија Обреновића и то: Краљ Александар, краљица Драга, краљ Милан, кнез Михаило, кнез Милош, 100 ком. — — — — — — — — — — — — — 7 круна

Српских православних светачких дописница: Празника, светаца и свечарских — колорисано (**издање Д. Цекића**) 100 ком. — — — — — — — — — — — — — 7 круна

Ко нам пошаље у напред новац и дода још 30 потура, шаљемо исте дописнице у крстоплету — иначе се наручбине обављају уз поузеће (Nachnahme).

СРПСКА КЊИЖАРА И ШТАМПАРИЈА
БРАЋЕ М. ПОПОВИЋА
У НОВОМ САДУ.

38 9—10

ЈЕФТИНО 100 комада дописница са ликовима, три круне НОВО

ЈЕФТИНО 100 комада дописница са ликовима, три круне НОВО

100 комада дописница са ликовима само 3 круне.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Брадваровић. Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.